

Nr 22.

Av herr **Lodenus m. fl.**, om förhöjd ersättning åt markägare som tecknat vägrättskontrakt enligt tidigare gällande priser.

Åtskilliga av de vägbyggnadsprojekt, som uppgjordes under vägdistriktens tid och under vägförvaltningarnas första verksamhetsår, har först under senare tid kunnat sättas i verket. Det innebär bl. a., att markägare, som för åtskilliga år sedan i samband med den då företagna vägbyggnadsplaneringen tecknade vägrättskontrakt, icke kan få ersättning för vägmark och stängsel m. m. enligt nu gällande principer. Numera tillämpas vid ersättning för såväl ianspråktagen mark som för annat intrång, orsakat av vägs byggande eller begagnande, de värderingsnormer, som angivits i vägmarksersättningssakkunnigas grunder för upplåtelse av vägmark m. m. Dessa värderingsnormer varierar något för olika delar av landet. I Stockholms län beräknas nu markvärdet för åkermark till 3 000 kronor per hektar och ersättningen för stängsel till kronor 2: 40 per meter. Som exempel kan nämnas, att vägrättskontrakt, som år 1938 tecknades i samband med en vägbyggnadsplanering i Stockholms län, ger markägarna en ersättning av endast 1 200 kronor per hektar, och kontrakt från år 1945 i samma län medför en markersättning av kronor 1 800 per hektar och en stängselersättning av kronor 1: — per meter.

Det är enligt vår uppfattning önskvärt, att markägares ersättning för mark till väg m. m. bestämmes i så nära anslutning som möjligt till de principer, som gäller vid tiden för markens ianspråktagande av väghållaren. Det synes oss orimligt och orättvist, att vid ersättningen till markägarna hänsyn icke tages till den försämring av penningvärdet, som ägt rum sedan vägrättskontrakten tecknades. Det har inträffat att vägförslag, som låg till grund vid kontraktens undertecknande, på vissa delsträckor omarbetats, varigenom väglinjen flyttats å vissa fastigheter. De markägare, som beröres av sådana ändringar, får sin mark värderad efter nuvarande värderingsnormer, medan övriga markägare får ersättning enligt de gamla kontrakten. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har uttalat, att i de fall, då mera mark tages i anspråk än vad som angavs då kontrakt tecknades, bör den tillkommande marken värderas enligt nu gällande principer. Det kan alltså förekomma, att ersättning vid samma vägbyggnadsföretag utgår efter olika grunder.

Det bör även erinras om att det i en del fall förekommit, att markägare vägrat att teckna vägrättskontrakt i samband med vägbyggnadsplaneringen. Med sådana markägare har kontrakt ofta kunnat upprättas först vid vägbyggnadsarbetets igångsättande — och då enligt de värderingsnormer som gällt vid sistnämnda tidpunkt. Eventuellt måste expropriation tillgripas. Det kan inte vara rimligt, att den markägare, som frivilligt tecknat kontrakt enligt tidigare gällande priser, skall få mindre ersättning än den som då vägrat att teckna kontrakt.

Såvitt vi kan bedöma, kan man av domstolspraxis icke förutsätta, att de markägare, som tecknat kontrakt enligt tidigare gällande priser, i allmänhet enligt lagen om avtal skulle vara berättigade att få sina avtal ändrade. Vederbörande tjänsteman vid vägförvaltningen kan självfallet icke frånga i gällande kontrakt angivna priser. Såsom vi ovan framhållit, är det emellertid önskvärt, att enhetliga och med de aktuella värderingsnormerna överensstämmande principer får gälla vid ersättning för vägmark m. m. Att man emellertid måste räkna med att viss tid skall få förflyta från avtalets ingående till ianspråktagandet är uppenbart. Det kan erinras om att flerårsplanerna för väginvesteringarna avser fem år. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har numera i formulär till vägrättskontrakt intagit bestämmelse om att den ekonomiska uppgörelsen endast skall gälla i fem år. I de vägrättskontrakt, som nu tecknas, finns särskild paragraf inlagd, innebärande att kontraktet upphör att gälla, om marken icke tagits i anspråk inom fem år efter kontraktets undertecknande av markägaren, dock att genom kontraktet upplåten vägrätt fortfarande blir bestående.

Vi anser det riktigt och rättvist, att även de äldre vägrättskontrakten, som inte innehåller någon bestämmelse om till fem år begränsad giltighetstid, i överensstämmelse härmed upphäves, så att ändring av villkoren kan ske enligt de nu aktuella principerna och värderingsnormerna. Vägrättsupplåtelsen bör dock givetvis fortfarande gälla. Den lämpligaste lösningen synes oss vara, att riksdagen beslutar medge, att väghållaren, d.v.s. vederbörande vägförvaltning, får rätt att ersätta markägaren för såväl den ianspråktagna marken som annat intrång, orsakat av vägs bygande eller begagnande, enligt de av vägmarksersättningsakkunniga angivna värderingsnormerna, samt hos Kungl. Maj:t beslutar hemställa om vidtagande av härför erforderliga åtgärder.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i enlighet med motionens syfte medgiva rätt åt väghållare (vägförvaltning) att ersätta markägare, som tecknat vägrättskontrakt enligt tidigare gällande priser, för såväl den ianspråktagna

marken som annat intrång, orsakat av vägs byggande eller begagnande, enligt nu gällande värderingsnormer, samt hos Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av härför erforderliga åtgärder.

Stockholm den 15 januari 1954.

Gunnar Lodenius.

Ivar Nilzon.

Otto Niklasson.

Karl Persson.

G. Elofsson
i Vä.

Nr 23.

Av herrar **Huss** och **Lundgren**, *angående dagsjukhus för psykiskt sjuka.*

(Lika lydande med motion i Andra kammaren, nr 39.)

Stockholm den 19 januari 1954.

Ragnar Huss.

P. G. Lundgren.
